

Јули — 1926 — Јули

година — VI — année

број
num. 42

на библиотека
Србије

476/у

ЗЕНИТ

ZENIT

revue internationale

1921-1926

међународни часопис

Lioubomir MITZICH: Autour du Zénitisme —
Kurt LIEBMANN: Rhythmus der Tiere — Бранко
Ве ПОЉАНСКИ: Судар светова (POLIANSKY)
— Андра ЈУТРОНИЋ: Вођство Бича (YOUTRO-
NITCH) — САДКИН (ZADKINE): Sculpture —
Маријан МИКАЦ: Пожар у министарству жен-
ских дела (MIKATZ) — Љубомир МИЦИЋ:
Made in England (MITZICH) — Врабац под
шеширом

BELGRADE — SERBIE — OBILITCHEV VENATZ 36

ZENIT revue internationale

calendrier de l'art nouveau et de la vie contemporaine

directeur
fondateur

Lioubomir Mitzitch

Belgrade obilitchev venatz 36

La revue parait chaque mois.

Dans le monde entier seulement notre revue publie les manuscrits inédits et originaux en toutes les langues du globe. Abonnement d'un an pour tous les pays étrangers: 40 francs.

Prix du numero 5 francs.

Directeur reçoit tous les jours de 2—3 après midi

n'oubliez pas la poésie
antieuropéenne interdite
de Lioubomir Mitzitch

AVION SANS APPAREIL

ZENIT-GALERIE DE L'ART NOUVEAU
peut-être visitée sous demande et avis par écrit préalable

по претходној писменој пријави и молби, може се видети

ZENIT-GALERIJA NOVE UMETNOSTI

ZENIT међународни часопис
календар нове уметности и савременог живота

уредник и оснивач **Љубомир Мицић**

Београд обилићев венац бр. 36

Часопис излази месечно.

Једини часопис у свету који штампа само необјављене рукописе у свим оригиналним језицима на глобусу.

Годишња претплата 100 динара.

Свеска у продаји 10 динара.

Уредник прима дневно од 2—3 по подне

не заборавите забрањену

антиевропску поему

Љубомира Мицића

АЕРОПЛАН БЕЗ МОТОРА

AUTOUR du ZENITISME

Fragment d'une étude de Liouboimir Mitzitch publié: 1924 en allemand („Der Sturm“, Berlin) 1925 en française („7 Arts“, Bruxelles) — 1925 en polonais („Blok“, Varsovie).

Voici une table des 10 lois qui ne sont pas des commandements mais uniquement des principes généraux:

1) Le *zénitisme* est le réveil de l'élémentaire et des ressorts d'action vitale innés à tous les hommes.

2) Le *zénitisme* réveille dans l'homme tout ce qui est généralement humain, tout ce qui est SURPERSONNEL et tout ce qui est apparenté au BARBAROGENIE.

3) Le *zénitisme*, par suite de son caractère élémentaire et de sa synthèse créatrice, est inséparable de tous ceux qui créent des choses grandes et neuves, qui travaillent pour l'humanité future.

4) Le *zénitisme* comme réalité montre que les buts finaux des hommes ne peuvent être atteints, et il le montre avec le plus de dureté à ceux qui peinent le plus pour réaliser un nouvel ordre mondial et de nouveaux rapports entre les hommes.

5) Le *zénitisme* est comme l'élixir de jouvence, et en même temps la conscience d'un effort d'ascension éternel et infatigable.

6) Le *zénitisme* est *l'imperatif énergétique* de tout travail de l'art nouveau, et il doit être parallèle à la route de ceux dont la lutte mène aux buts collectifs de l'humanité.

7) Le *zénitisme* est la conscience claire des mensonges des „rêves littéraires et des erreurs de l'„absolu“ en philosophie.

8) Le *zénitisme* est la puissance de la volonté indomptable et l'aliment des instincts créateurs.

9) Le *zénitisme* est l'énergie positive dans l'érection de la verticale de l'esprit nouveau.

10) Le *zénitisme* est également de l'énergie négative, parce qu'il s'emploie dans la lutte inévitable contre l'esprit charlatan du troupeau des eunuques de culture.

Voilà notre réalité, une réalité nouvelle et précise, sans aucun ornement de symbolique, sans aucune parure de panphraséologie: *pensée comme machine, action comme mécanisme.*

Les poètes veulent toujours tresser des fouets pour flageller ce monde. Au nom de qui? Non! Même les coups de fouet ne changent pas les hommes. Il n'y aura pas de satisfaction parmi les hommes aussi longtemps qu'il y en aura qui cravachent et d'autres qui sont cravachés. Poètes, cessez vos efforts stériles. Il ne peut y en avoir ni d'une sorte ni d'une autre. Dans un avenir rapproché beaucoup des vôtres ne seront plus.

L'esprit nouveau sera le conducteur et l'accumulateur de toutes les puissances créatrices dans le domaine de l'art et du travail. La puissance créatrice est la roue tournante qui évide le lit du

fleuve. La volonté créatrice et la raison intuitive doivent déterminer la forme du courant: elles créeront ainsi la symphonie du travail des rythmes et des cataractes. Les nouveaux poètes savent mieux que quiconque combien impuissants sont à ce jour les rythmes poétiques et les cataractes verbales.

Le mot nouveau est une antenne et la poésie ne naît que dans une sphère se trouvant *en dehors de la raison*¹⁾. Ce sont des MOTS ZENITISTES DANS L'ESPACE²⁾.

- *La poésie est le premier plan de la symétrie.*
- *La peinture est le deuxième plan de l'asymétrie.*
- *La plastique est le troisième plan de la planosymétrie.*
- *La musique est le quatrième plan de l'insymétrie.*
- *La danse est le cinquième plan de la rythmosymétrie.*
- *Le drame est le sixième plan de la polysymétrie.*
- *Le cinéma est le septième plan de la contresymétrie.*

En tout et pour tout il y a sept variations de la symétrie, qui soient possibles dans la nature. On ne peut tracer dans un cristal que sept symétries. La mathématique du cristal est caractéristique: $7 \times 1 - 1$, un corps. Nous avons ici un cristal d'une vie disparate: l'ART!

Le *zénitisme* comme vertical et epine d'orsale de l'art nouveau, englobant tous les genres, est l'unique huitième plan, en dehors de la symétrie et de la sursymétrie dans l'espace: un corps nouveau et surnaturel créé par le maximum des forces disponibles dans l'homme.

Il n'y a que quelques oeuvres synthétiques de l'art nouveau et de la vie nouvelle qui correspondent en un certain sens aux principes zenitistes de *l'esthétique relative*, notamment de *l'anti-esthétique*. Seules ces quelques oeuvres portent la marque générale du zénitisme. La meilleure étiquette au meilleur endroit. Le meilleur mot pour la meilleure oeuvre!

Liubomir MITZITCH — Belgrade

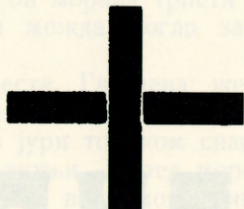
RHYTHMUS DER TIERE

das blut in euren körpern ist aus den schächten der sterne
 allwilde schöpften es aus gräben und tiegeln
 rissen tobend sonne herab
 und loderten urfeuer in eure adern
 siehe nun sternt ihr die erde
 schnellst sternenkörper
 und
 kreist
 blutkristalle und kreis
 hinringelnd milliardenwimmel durch grasbasalte

1) VANOUME: mot serbo zenitiste.

2) Ne pas confondre avec „mots en liberté“.

kieselgebirge
 tausendkrabbelnd über wiesenkrater
 käfer im hornschiller urlava zerbrannter gestirne
 bohrend und rüsselnd
 o
 furchend in allbahnen unsichtbarer kanäle die erde
 unendliche flämmchen zuckender beine
 und
 hüpfen springen
 schnellen tänzeln
 kreisen haschen
 huschen zucken
 graben schaufeln
 steigen schweben
 zirpsen singen
 stemmen flattern
 stöhnen schreien
 bellen dröhnen
 wiehern brüllen
 flamm
 der urschrei
 sterne bohren bahnen in die wasser
 aus augen funkelt weltgold
 schwärme kometen donnern herden stampfender wildtiere
 mähnrasend
 verzischend in wolken
 krallen zucken sternadern
 und
 schnauzen sind nacht
 weich und voller mord
 nachtigallen und eulen trinken vom mond
 die adler kreisen zurück in das sternende
 aber
 die pferde löwen und bären wachsen im urbrüllen
 wieherschreien
 und
 rollen aus krachenden brüsten tierdonner
 und
 wachsen
 und
 staffeln
 und
 tatzen
 und
 saufen die brandung der sonne
 und
 flammen
 ein turm.

У ЈЕСЕН

ТРАЖИТЕ И ЧИТАЈТЕ

НАЈНОВИЈУ КЊИГУ

ЉУБОМИР МИЦИЋ

АНТИЕВРОПА

EN AUTOMNE DE

ЉУБОМИР МИЦИЋ

ANTI EUROPE

AVEC PREFACE PAR L'AUTEUR

LA POESIE DE VANOUÏME ET

ANTI EUROPE

СУДАР СВЕТОВА

Фрагмент романа

Небо је мирно. Море бурно. У дубинама нема никада мира. Треба веровати, да иза мирног неба има још једно небо. Оно је бурно. Ово, које ми видимо, мирује. Иза овога неба има још милионе небеса, о којима не треба мислити. Зашто? Просто. Конструкција човекове главе није таква да може мислити о свим небесима и о свим дубинама. Човеку би требало за таква размишљања хиљаду глава. Свака би морала трпети од претеране фантазије генија. Тада би се можда могло замишљати све јасније.

Море. И поред мора линија. Цеста. Гвоздена железница. Воз. Позади му црвена лампа. Спреда велики Ахилов штит. Кога жели да победи овај воз? Куда јури толиком снагом. Јури. И месец се тресе. Обала морска тутњи. Поред морске обале таласи се подижу од брзине. У томе возу мора живети нека надприродна воља, која влада свима стварима света. Можда је бесмислено овако почети причати једну комичну историју.

Воз је већ одмакао. Мора је нестало. Брда. Месец су урушио за горе. Ноћ је замирала. Светло дана мучи муке рађања. На северном полу пева вечни петао јутарњу песму о изласку сунца. И тако је изашло сунце. Човек би мислио, да сваког јутра притисне неко на једно дугме и сунце скочи. Тог „некога“ прозваше богом. Заиста, говорити о богу, и о космичкој механици, тако, како је то већ постало обичај, недостојно је добро васпитаног генија.

Семафори се окрећу. Градови пролазе и воз број 777 стаје после дугог пута у центру једног континента. Из вагона број 524361 изишло је много света, али треба обратити пажњу на интересантну фигуру у црном капуту. Фигура у црном капуту сишла је са куфером. Зинула је. То се могло видети. Дошао је човек. Узео је кофер. Црни капут је отишао, али сви су сапутници тврдили, да се тај човек бацио под брзи воз Милано —Торино.

Не може се разумети овакав случај. Светина је гледала на тога човека, као да је шампион бокса. И заиста, то је био неки шампион. Али видећемо у чему је његова снага.

II.

Историја је сума глупости човечанства. Историја једнога човека је сума његових снага у позитивном или негативном. Историја човечанства биће вечно глупа. Историја појединаца јесте радост лудила неуравнотежених снага духа и тела. Гомилу је тешко учинити савладљивом јединицом за посматрање. Јединицу можемо посматрати и у најневероватнијим подвизима. Зато ћемо овде у овој статистици победа и пораза изнети лица поједи-

начно. Та лица нису индивидуе, већ израз колективне воље духа. Ова историја је биланс судара у извесном размаку времена, за живота човека или човечанства.

Велики град и у граду широки живот. Креатура има на претек. Ко би знао имена свију тих људи. Та ни полиција, која све зна и све види, не може утврдити за све становнике великих вароши, како се зову. Али, има људи, који не могу сакрити свога имена, макар колико то они желели. Такав човек је она појава у црном капуту. То стварно и није човек. Можда и јест. Можда је он само капут? Па ипак ко покреће тај капут улицама, станицама, луковима и мостовима? Механика кости и мишића. Али навика је, да се свака јединствена сума кости и меса зове човеком. Допустимо. Појава у црном капуту је човек. Зове се? Зову га? — Голко Анарев.

III.

Небо високо. И месец. Улица и град. Рад. Севају небеске варнице. Ко зна кад су небески возови пројурили овим делом космоса. Глава до главе гомила. Мисао до мисли глупост. Гест до геста грубост. Покрет до покрета — динамика. Динамика до динамике ритам. Ритам до ритма систем. Систем до система — свет. Свет до света — космос. Космос до космоса — вечност: Вечност до вечности — бог. Бог до бога — менаџерија. Голко Анарев проноси своју главу кроз све покрете. Уноси у све мисли смех. Сан његова живота јесте — вечно се смејати. И верујте, тешко је остварити снове. То се никада и не може. Тако се и Голко Анарев преварио. Када би се смејао, осећао је, да се толико троши, да ни сам смех није вредан толиких жртава. Доцније ће се видети, да тај исти Голко Анарев беше мајстор смеха.

IV.

Голко Анарев се збунио. Кад је добро прогледао, видео је сто. Око стола људи. Око људи столови. Око столова гости. Око гостију келнери. Над свима директор Гастон.

Директор кафане, добра душа и добар педераст. Француз. Да, то је француска кафана. Не треба заборавити, да је то кафана у главном граду Француске — у Паризу. Дакле, у главном граду француске и светске културе, сто, и за столом Голко Анарев. Радозналост је нужно зло. И, ево описа Голка Анарева, са претходном примедбом, да је сто за којим он седи, на четири ћошка. Паралелограм.

Голко Анарев је законити син свога оца. Њему има да заблагодари свој живот и све његове последице. Као сви добри синови, он је знао показати штовање за свога родитеља, па га је живога закопао и рекао једно кратко збогом. Кад га је затр-

пао земљом, приметио је још, да, ако се још једаред врати натраг у свет, нека га још једаред роди. Велик нос Голка Анарева био је на сред лица. Усне су му биле испод носа, меснате и покадак много црвене. Онда, кад би сишао на њега дух свети, усне би побледеле. Поред носа, ближе челу са леве и десне стране имао је Голко Анарев по једно око. Макар је он са отвореним очима гледао овај свет, много пута му се десила непријатност — био је слеп код здравих очију. Боја очију није била одређења. Поглед му је увек тежак и јасан.

Чело. Изнад очију било је високо и јако чело. Материјал кошчате конструкције целе лобање био је веома солидан. На томе плодном тлу израсла је бујна коса изложена свим ветровима као шума на брегу.

Свежина лица Голка Анарева била је увек нова, јер он је умео на невероватно чудан начин да увек изнова почне са изразом. Био је господар свога лица.

Није неинтересантно видети га и чути тога човека из близа. Већ смо рекли да је у кафани. Ајдемо сви у кафану. Седимо близу њега.

V.

Седе Лав Орг, његова жена, човек, псето и Голко Анарев. Димови се диме. Дувани се пуше. Столице се руше. Лав Орг нема зуба. Много жалосно. Вредан човек, али без зуба. Његова жена, напротив, има дивне зубе. Верујте, неспоразум међу њима очит је и он долази због ове физичке разлике у поседу добрих и рђавих зуба. Лав Орг, макар без зуба, љуби искрено и страсно своју жену. Он је љуби, јер налази да му она уноси у живот ону јасноћу и белину, које он нема. Она му уноси зубе, а тако је он сада савршен и потпун човек. Госпођа Орг не воли свога мужа. Није се ни чудити. Она њему даје себе целу, а он њој само свој геније. После неколико година заједничког живота, осетила је ова млада жена, да је и геније њеног мужа проблематичан, јер су о њему новине почеле много да пишу, а највише су га обожавале жене, и то само оне, које га никада нису виделе. Та је сумња донела госпођи Орг горке часове, које је она увек видела на округлом лицу свога будилника.

Човек, са именом Ки, родио се два месеца пре заказаног рока, и тако му је чело срасло са носом. Пас, који је седео до њега, вечито је лајао, кад би он почео да говори. Јадан пас није знао француски, па га нико није разумео, али на лицу му се видело, да га љути, кад тако глуп човек говори.

Голко Анарев није то вече много говорио. Он је више искоришћивао оптичке утиске. Лица његовог друштва била су за њега тога вечера заиста интересантна. Уосталом, за Голка Анарева није било неинтересантних лица ни неинтересантних ствари. Све је исто толико интересантно, колико и неинтересантно.

Једно око Голка Анарева било је окренуто у његов свет испод његове знојаве кошуље а другим оком посматрао је госпођу Орг, која је уживала у демостенском таленту свога мужа. Ко је имао добро око, могао је да види да би госпођа Орг остала вечито седећи на овој столици и слушала свога мужа, само да не мора да са њим пође у — постељу. Јер, она у њему воли само његов дух.

Реч је о револуцији. Господин Лав умео је да говори о свему. О кобасицама и о сликарству. О револуцији и северним медведима. Ви сте требали само да напоменете штогод, он је то умео тако повезати, да ниједно дивљење није довољна награда за такав дар човечји.

— Револуцију смо преживели, сад нам треба култура, каже Лав Орг. Очи Голка Анарева сјају. У њима се види јасан одблесак лепог лица госпође Орг. Он се смеши и баца гомиле мудрости господина Орга у леви џеп, који је на несрећу био поцепан.

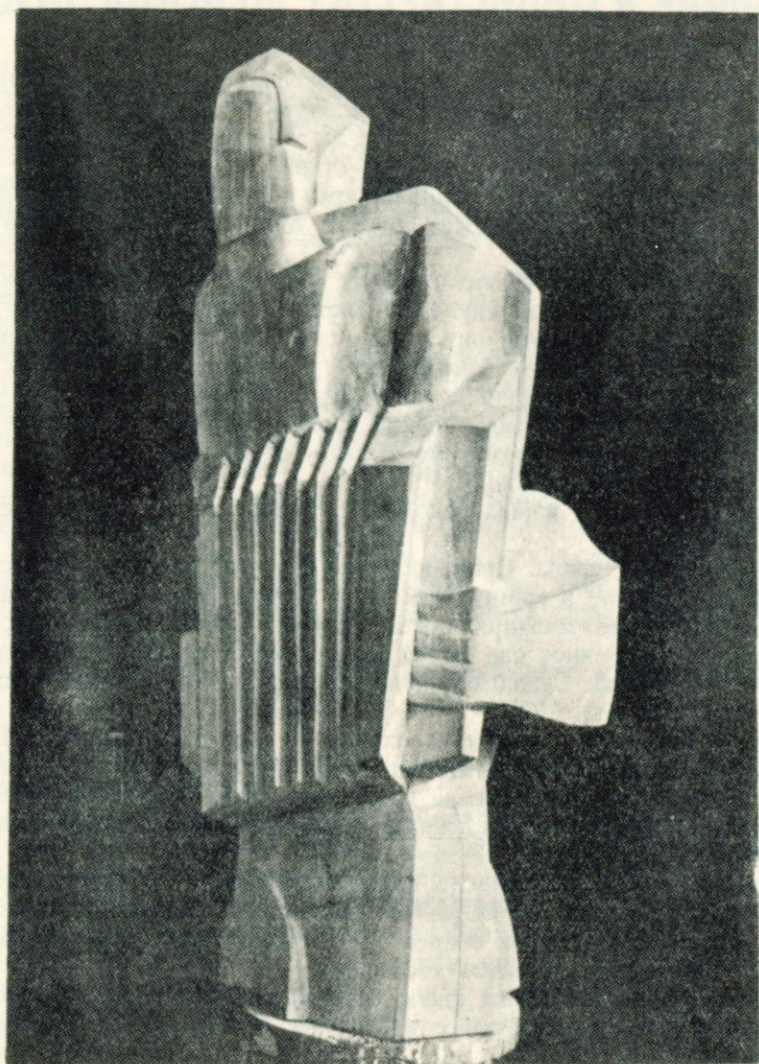
Париз 1925.

Бранко Ве ПОЉАНСКИ — Београд

ВОЂСТВО БИЧА

Море је животни бездан
 Риба својим репом бичује воду
 Угодно је скрнавити дубине
 У муљевитом каналу пливају гуске
 Гњурамо преко воде
 У води
 Са водом
 Гњурати својим очима
 Гњурати плућима пуним
 И новим снагама човечјим
 И бити жива подводница
 И сумарен
 Отрцано месо и мршаво тело покрива трико
 Дивно мрзимо дегенерисане саможивце
 Треба се спустити
 Стиснути прсте
 И шкргутати зубима
 Уништити освету и лаж
 Ми владамо морима
 Гуске захтевају бич
 Бич за блатне кости
 Бич за каљави нерв
 Бич
 Бич
 Бич је учитељ историје
 Ми гњурамо
 Ми бичујемо воду.

Андре ЈУТРОНИЋ — Сплит

САДКИН — Париж

ZADKINE — Paris

ПОЖАР У МИНИСТАРСТВУ ЖЕНСКИХ ДЕЛА

Кабинет министра за женске послове.

Министарство за женске послове обухвата све што носи сукњу. Тако се — хвала оваквој констелацији — и слика последњег папе налази у кабинету министра за женске послове.

Господин папа очајно рокће са стене.

Зрак шареног светла продире кроз спуштене завесе, немило-срдно пробада вршак носа Његове Милости, која је пала у немилост.

Папа је бесан. Он тугује. Дође му да плаче. Испребијан, ружан и расцепкан виси на зиду. Неки округли сликар начинио му је нос жутом пирамидом, очи водено сиве као барке бродоломаца, а једно једино уво — бачено негде у ћошак слике — било је сасвим црно. Потсећало је на гусарски барјак.

Претамни (сада је имао овакав наслов) веровао је чврсто, да је ружан у овом новом телу (а гадно је то када неко сам за себе држи да је ружан!)

Папа хоће да се изјада некоме — гласно, да се извиче и све да надвиче.

Али **кабинет** спава. Спава цело ово друштво од нужде: женске кошуље, чарапе и гаћице, луксусне црвене мантије кардинала и просте црне мантије нижега клера. Спавају и калуђерски хабитуси, који висе сад поред једноставних хаљина нецивилизованих црница. Спава мноштво књига, слика, кипова и тоалетних предмета.

(Ту, у том малом кабинету, окупио се цео свет, свију боја и облика, свију звања — све што носи сукњу, и што се је било чиме показало вредним, да нађе овде своју гробницу. Међу овима у првом реду: писци и песници љубави, сликари актова, и сл.).

Папа стење: какво ужасно друштво: блуднице, црнице и варијетске играчице! Кад би ја био Створите њ, направио би човека од камена, а цркву би подигао на стени од блата. Све би онда било другачије!... Тишина у сумраку.

Зрак сунчаног светла дрхти, остављајући досадашњи положај, прелази са папе, шири се и пада на насликану главу једне девојке.

Папа гледа нетремице осветљену главу младе жене, чита раширеним очима слова испод слике: ПОСЛЕДЊА ЖРТВА МУШКЕ ТИРАНИЈЕ. Нешто га дирну у срцу. Паднувши у облигатну екстазу, поче да говори:

Побунише се. Вековима потлачени створови дигосе свој глас, тражећи изједначење са мужевима, право гласа, пуштање у парламенат — потпуно право и слободу у свим пословима.

Начелно, кад човек размисли, не може да има ништа против. И право је! Створови су као и ми — људи. И лепо се сетити,

како наша прва реч беше жена: мајка. Њезине патње и болове, док нас је поставила на ноге и пустила у свет. А и доцније. Но ипак! Ту лежи судбина појединца, тамо судбина човечанства.

Без сумње, жене имају потпуно право на равноправност са мужевима. Већ због правичности и осећања. Био је дакле апсурд да им се оспорава то право, тим више када жени имамо толико да захвалимо, јер — толико зависимо од ње.

Једино је питање, да ли је жена заиста зрела, да активно учествује у јавном раду. Жена је загонетка. Жена је магнет.

Жена је попут зверке, која сама лети у замку (брак!).

Жена не ствара ничег оригиналног. Она се трајно налази под туђим утицајем (говорник!).

Жена је загонетка само онеме, који нема власти над собом. Који ту власт ма и мало има, њему је отворена књига, у чији садржај треба само да се унесе. Жена је као вал: непрестано мења снагу и смер. Жена није змија. Змија трује и уништава, жена трује и подржава. Жена има засебно мерило људске вредности, а то је тоалета (једина оригиналност код жена!). Жена се налази под утицајем једног јаког магнета. Тај магнет је црква. Зато: жена мора бити подложена врховној глави цркве. Тако је било у почетку, и биће тако увек, на све веке векова. (Задње речи падају громко. Чује се звук као удар по металној плочи).

Кип наге жене, отвори малена уста и шане лагано: Амин! (Жена је од Папе удаљена свега пола метра).

Папа се тргне: Ви сте ме чули?

Кип наге жене: Сачувај Боже! нисам ништа чула. Ја сам само осетила вашу близину.

Папа виче: Хвала! (Радосно:) Ох, да овај проклети сликар није моје руке посипао крвљу, покушао би да вас загрлим. (Папа очајава. Чини узалудне напоре да се макне. Успева у толико, што се расцепкани делови његове главе лагано групишу. Сада се виде јако отворене његове лалокe.)

Обешени **Папа** баца са слике тужан поглед према прозору. Насупрот — **женске гаћице** смешкају се кокетно. Уто се диже спуштена завеса. **Папа** гледа слике које редом следе једна иза друге. Овако:

Море: дредноти, крсташи, торпиљери, подморнице. Плове у највећем реду. Брзина према систему.

Копно: пешадија, топништво, коњица, трен, црвени крст.

Ваздух: авијони, хидроавијони са мотором и без мотора, свију конструкција. Радиотопови

Силна експлозија. Детонација. Румена и сива магла од експлозије. У магли: делови бродова, авијона, топова, људи и животиња. Ужасан хаос. Боје шаролике и разне — мењају се, измењују интензитет. У разбистравању лобање, много лобања

и костију — једино што преостаје од свега: јуре кроз ваздух у гомилама и појединце слажу се у скуповима по земљи — кроз море и под морем.

Две гротескне фигуре промичу са носиљкама.

Папа: Vanitas vanitatum et... али га прекида дрзак смех преко пута. У кабинет пада кроз прозор ватрена лопта. У једном великом пожару заједнички изгарају попови и кокоте са старомодним кабинетом уметности, науке и дипломатије. Споља продиру звуци победоносног плеса цау-цау-фа — кога одмах надглашава певање: БУНА БУНА НА БАЛКАНУ.

Маријан МИКАЦ — Кладово

MADE IN ENGLAND

Хеј хај

Ноћас су фабрички оџаци месечари у Енглеској
А фабрички радници звезде на килавом небу капитала
Али нигде сунца да сажеже кроз призму наших страдања
Небески рај на земљи

Далеко је сунце наших откупљења
Сунце се воза тек у лађама китајских жутих гомила
Кроз процвале паркове руске револуције и великог
океана

Ноћ већ столећима хара у подземним дворовима рудара
Где милиони робова граде палате својих гробница
Ноћас је урлало пет милиона енглеских радника
Са грдном псовком на уснама

Да
Кроз поноћ је ускочила варница у утробу светске
пијавице Енглеске

Генерални штрајк је тек упала слепога црева
Јер машиновође видеше само зелене семафоре
У овој ноћи првих судара зелени семафори значе смрт
А црвени
Само црвени семафори су скретнице у нови живот
новог дана
новог човечанства

У енглеским лукама на Истоку светлуца у гладне блјунете
Тамо пушке и побеснели топови
Рокђу рањени сунчаницом револуције

**О радници рудари морнари
Пролетери ви следбеници балканске крвне освете
Уз поздрав наш и једно детиње питање
Зашто жуљеви ваши нису дијаманти
Или динамити?**

Љубомир МИЦИЋ — Београд

ВРАБАЦ ПОД ШЕШИРОМ

Има једна земља вољена и невољена. Сасвим свеједно. Са земљама је исто тако као и са људима. А људи су такође становници те земље која лежи незнам на коме меридијану. Право да вам кажем: лењ сам да погледам у географски атлас. Животиње у људским сподобама свакодневна су појава а репови су у нарочитој цени. Више се цене коњски репови и политичке подрепине него људски умови. Радници да се и не помену. Та од коњских репова праве се четке за чишћење националних панталона и кичице за националну уметност. А четке су извор огромних зарада и служе опет за четкање правог и непатвореног националног блата којим се поносе престонички грађани — по блату чувене престонице белокожаца и хришћана.

— Ах престоница!

— Престоница!

— То значи да у тој вароши има престо!?

— Краљевски престо!

— Значи да има краља!?

— има краља!

Да да! Колико смо и нехотице заборавили своје тужно време. У томе и лежи један део људске среће: заборавити своју тугу....

— Зар још има кралева на свету? Бојажљиво припита један врабац под шеширом свога господара. Јер сваком грађанину те хришћанске земље чучи по један врабац на врху његове главе. То је национални понос престоничких грађана. Дични грађани дичне престонице! Врабац под шеширом — то је данданас најзначајнија карактеристика престоничких становника. Замислите парадокс: херојска нација чува врапца под шеширом! И сви ти грађани супериорни су као свака незналица. Пешаци и непешаци љубоморно чувају врапце под шеширима да се не би одметнули у слободу. Министар и калфа — књижевник и полицијски агент.

Иначе: сви врабачки производи умножавају се до фабричке производње. Екскременти су национална индустрија. А право приватне својине је закон. И у тој хришћанској земљи право приватне својине је незнабожачка светиња. И тако у баштама незнабожачких светиња цвета једна нова буржоазија. Тако — коњски

репови су први оснивачи капитализма. Коњски репови су презаслужан фактор у стварању националне културе и капиталистичког европског друштва. Да. И врабац је законито експлоатисан. Чист приход иде власнику и појединцу. Од прихода аристократских коњских репова демократској држави не плаћају се никакве порезе. Јер држава је као ратни победник и онако богата. Уосталом: свака држава је богата удавача. А никад се незна прави извор богатства појединих држава. То је тајна са хиљаду печата. Народ увек тврди да је сиромашан. Држава увек тврди да је богата. (То улева поверење домаћим предузећима и иностраним банкама). Биће ипак и једно и друго тачно. Заједнички интерес самоодржања државе као повериоца и народа као дужника — почива на обостраном лагању и узајамним подвалама.

— Народ је увек сиромашан.

— Држава је увек богата.

Али најпапетнији врабац под шеширом неће да се бави политиком. Неће да упрља свој поштени реп. Његови другови са кровова и другарице са телеграфских жица обавештавају га свакодневно о политици помоћу љубавних радиотелефона. Сви се извештаји завршавају увек једном једином и чудном речи: корупција! А сви остали врапци су просто доброћудни чувари драгоцених главешина својих господара — грађана прљаве и кужне престонице.

Према последњем попису становника у престоници живе сто хиљада врабаца. На сваку мушку главу отпада по један заробљен врабац. Јер овде је реч само о мушким половима рода људскога односно о мушким главама једне расе ДИНАРСКОГА типа. То је научна класификација коју су већ и врапци научили напамет. Само тај појам још није довољно диференциран. Филолози нису доспели да га ушкопе. Има наине и новчана монета ДИНАР и планина ДИНАР. Односно геолошка формација једнога карста носи име ДИНАР. Како видите: ДИНАРСКИ ТИП (а реч ТИП такође је двосмислена!) може да буде и ласкање и вређање истовремено. То је бит науке! Зато о том најважнијем националном проблему има наша наука да донесе свој коначан суд. То централно питање треба што пре да оконча Аутономни Универзитет или Академија Наука — ради умирења савести свих лаика те непоменуте земље. За цео народ и све његове заробљене врапце под шеширима била би то једна од највећих културних тековина после Дарвина и Николе Тесле. Само муку муче ти јадни научници те јадне земље. Засукали бедници ногавице и руке да из свих речника избаце реч ЗЕНИТ. То им је у првој Енциклопедији сасвим пошло за ногама. И најзад муку муче да у тој истој Енциклопедији докажу како је и Дарвин имао врапца под шеширом. А то збиља није немогуће. Јер доиста постоји нека веза између Дарвинове и Теслине

отаџбине. Напр.: у обим земљама врапци имају крила. Обе земље су краљевине. И обе по милости божјој и вољи народној. Само у животу врабаца има битне разлике. Дарвинови земљаци скидају шешире са својих глава. Једнако свакоме: према степену поштовања кога појединац тражи за себе он га даје и другоме. (Изузеци потврђују правило!) Зато Дарвинови земљаци (звани Енглези) нису заробили ни једнога врапца под шеширом. У Дарвиновој отаџбини једини врапци имају слободе и ваздуха све док принц велски не пође у лов. Али тужну судбину наших врабаца доживели су зато источни народи и далека острва. Они су заробљени под шеширима енглеске поморске флоте и империјализма. Источни народи заробљени су под шеширима европске цивилизације.

— Па ипак Теслини земљаци не скидају шешира са својих глава?
— Теслини земљаци не скидају шешире ваљда зато што су смерни обожаваоци сељачке демократије и енглеског парламентаризма. А признаћете: то је за свако поштовање. То је највиднији доказ високог политичког васпитања које се устрајно црпе са извора — испод коњских репова!

Најзад боје се Теслини земљаци да се ослобођени врапци не разлете по свету — да се не распричају о шупљим главама својих господара — чије су главе пунили врапци својом пробављеном храном годинама после уједињења и ослобођења.

И тако: највећа опасност тој балканској земљи прети од врабаца. Од врабаца под шеширима! По схватању становника те земље — револуција врабаца може да буде поразна а њене последице неогледне. И доиста: док у тој земљи ни врапци немају слободе и слободног ваздуха (које су силом заробили под својим шеширима) дотле не може бити ни говора о било каквом добру људи којима су врапци утекли испод шешира још у основној школи. Међутим страх од врабачке револуције расте као поплава. Вође народа боје се да врапци не открију многе смрдљиве тајне о управљачима ове земље. Боје се и вешања на крилима врабаца. Боје се песама о легендарном робовању једној неваспитаној европској колонији и тзв. херојској нацији.

Ослобођење врабаца испод ропства шешира може да буде почетак ренесансне епохе сваког унесређеног народа. Па и српског народа!....

Београд 25. јуна 1926.

ми нисмо баш тако будалести како вама изгледамо — јер свакако је огледало само своје глупости — а није никаква тајна — ми смо због своје лудости много паметнији него што се чини и вама и нама.

вашу памет пржену са свињском масти одавно су појели библиотекарски пацови и диспозициони фондови — зар ви то још не знате — зар је могуће да ви не читате

„политику“

-о-о-о-о-о-

ми знамо да тешко иде са вашим дозревањем — па ипак ми не губимо наде — изволите антизенинисти — „српски књижевни гласник“ је крематориј за живе људе и недораслу дечицу — а тек после ваше смрти обратите се телефоном на погребно предузеће „зенит“ — ми ћемо радо сносити све ваше погребне трошкове — дабоме — из хуманих побуда!

ДРОГЕРИЈА

МЕРКУР

ПРЕПОРУЧУЈЕ

најјефтиније
у Београду

лекарије
хигијенске
артикле
фотографски
материјал
француску
косметику

Теразије број 29

TEATRO

RIVISITA D' ARTE

MILANO — MILANO — MILANO

DER STURM BERLIN

direktion: herwarth walden

ЗАГРЕБАЧКА

ДИОНИЧКА

ТВОРНИЦА

ПАПИРА

ОДЕЛЕЊЕ
ПАПИРНИХ
КЕСА

ПРОДАЈЕ у БЕОГРАДУ

СВОЈЕ ПРВОКЛАСНЕ КЕСЕ

КОЈЕ СЕ ДОБИВАЈУ У

СВИМ БОЉИМ КОЛОНИ-

ЈАЛНИМ РАДЊАМА